

ПИСМЕНО СТАНОВИЩЕ

По чл. 17, ал. 5 от НУРИОВОС

От “ВЯТЪРЕН ПАРК ИЗГРЕВ” ЕООД, ЕИК 200259631

Седалище и адрес на управление: гр. Варна, п.к. 9002, район Приморски, бул. “Княз Борис I” № 111, Бизнес център Димят, ет. 8, офис № 24

ОТНОСНО: Проведени обществени обсъждания на Доклад за ОВОС

Уважаеми Господа,

В периода 26.08 – 27.08.2024 г. се проведеха срещи за обществено обсъждане на доклад за ОВОС на инвестиционно предложение за “Изграждане на ветроенергиен парк Изгрев и съпътстваща техническа инфраструктура”, в землищата на с. Славеево, с. Пчелино, с. Одърци, община Добричка, област Добрич.

В законоустановения 30 дневен срок за обществен достъп до доклада за ОВОС и приложенията към него, както и на срещите за обществено обсъждане в гр. Добрич, с. Славеево, с. Пчелино и с. Одърци, са депозиран и изразени писмени възражения и становища по доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за инвестиционното предложение от част от жителите на с. Славеево, община Добричка и Ловна-дружина “Славей”, с. Славеево, община Добричка.

Изразените становища и възражения, вкл. протоколи от проведеното общественото обсъждане са предоставени от община Добричка по реда на чл. 17, ал. 3 от *Наредбата за ОВОС*.

Предвид гореизложеното и в изпълнение на изискванията на чл. 17, ал. 5 от *Наредбата за ОВОС*, приложено представям писмено становище по мненията, становищата и възраженията в резултат от проведените обществени обсъждания:

По възражение на част от жители на с. Славеево с вх. № ВхК № 4452/21.08.2024 г. и вх. № ВхК № 4452/1/27.08.2024 г.

Във възражението си, част от жителите на с. Славеево се обявяват против изграждането на заявения с инвестиционното предложение (ИП) ветроенергиен парк в землището на с. Славеево, с. Пчелино и с. Одърци, общ. Добричка, като изразяват опасения, свързани с вредности от шум и инфразвукови вълни, вибрации, светлинни ефекти, както и въздействия върху почвите, дивите животни и пчелни семейства.

В тази връзка и с оглед пълно и обективно изясняване на всички опасения, изразени от жителите на с. Славеево, предоставяме мотивиран отговор по всяка една точка от писма с вх. № ВхК № 4452/21.08.2024 г. и вх. № ВхК № 4452/1/27.08.2024 г.:

Вредни физични фактори (шум, вибрации, светлинни ефекти)

Оценката на потенциалното вредно въздействие на шума и установяване на съответствието с граничните стойности за шум, така както е посочено и в т. 6.9.1. от ДОВОС е извършена в съответствие с международния стандарт ISO 9613-2 “Acoustics – Attenuation of sound during propagation outdoors”.

Този стандарт е въведен с *Директивата за шума (END 2002/49/EO)*, и служи за изчисляване на индикаторите (показатели) за шум в околната среда, от промишлени източници на шум.

За целите на акустичната оценка е използван специализиран софтуерен продукт от високо поколение (SoundPLAN), широко използван за оценка и прогноза на разпространение на шум в околната среда. Софтуерът е разработен за целите на стратегическото картиране, както и за целите на специализирани акустични оценки.

Прогнозата е извършена за възможно най-неблагоприятен сценарий/случай, т.е. в **условия на максимално разпространение на звука в околната среда.**

При тези условия е симулирана среда на умерена температурна инверсия, която може да възникне през тъмната част от денонощието, като шумът от всяка турбина е симулиран да се разпространява радиално във всички посоки едновременно. **Това е консервативен сценарий, при който изчислените прогнозни нива на шума, на практика ще бъдат по-високи от действителните такива.**

Моделът е структуриран за симулация и оценка на излъчения шум както през периода на строителство, така и през периода на експлоатация, вкл. при кумулация с други ветроенергийни съоръжения в района.

При структурирането на модела, както и в изчислителните операции, екраниращия ефект на релефа (A_{bar}) и затихването дължащо се на растителността (A_{misc}) са пренебрегнати. Тези допускания се прилагат в съответствие с методологията описана в ISO 9613-2, и отчитат условия на максимално разпространение на звука в околната среда, т.е. възможно най-неблагоприятен сценарий.

На практика евентуално наличието на застрояване и растителност намаляват звука ($A_{misc} > 0$), така че действителните имисионни стойности се очаква да бъдат по-ниски от тези получени с прогнозата.

За целите на акустичната оценка са използвани максималните стойности на параметрите на заявените от Възложителя ветрогенератори, в съответствие с принципа на предпазливостта (превантивността) – оценка на максимално възможните нива на потенциалните въздействия.

В тази връзка, в модела са включени ветрогенератори, покриващи максималните заложили стойности на техническите параметри, а именно: височина на кулата 170 m, диаметър на ротора 172 m, единична номинална мощност 10 MW.

Симулиран е режим на работа на вятърната турбина (Mode M0) и скорост на вятъра (7.0 – 12 m/s), при който излъчените нива на шум са най-високи – 110 dB(A). Прогнозата е извършена при залагане на нива на звукова мощност в терцоктавна честотна лента 63 Hz – 8 kHz. т.е. в целия честотен спектър на излъчения от ветрогенераторите шум, в т.ч. нискочестотен, средно честотен и високо честотен шум.

Въз основа на извършените моделни изчисления и прогнози за излъчените емисии на шум отново потвърждаваме, че при реализацията на инвестиционното предложение за изграждане и експлоатация на 23 вятърни турбини, не се очаква въздействие, водещо до нарушаване на акустичните норми в разглежданата територия, вкл. в регулационните граници на населените места.

Анализът на резултатите от извършените изчисления показва, че нивата на промишлен шум при изпълнението на предвидените с инвестиционното предложение дейности ще

бъдат в допустимите граници, под установените гранични стойности за защита на човешкото здраве.

Изчислените максимални стойности в мястото на въздействие са в диапазона от 35.0 – 40.8 dB(A) за $L_{ден}$, при норма 55 dB(A); 35.1 – 40.9 dB(A) за $L_{вечер}$, при норма 50 dB(A); и 35.2 – 40.9 dB(A) за $L_{нощ}$, при норма 45 dB(A).

Изчислените с модела прогнозни резултати, показват пълно съответствие с нормативно установените гранични стойности за шум в жилищни зони и територии, като в прогнозата е отчетен и интензитета на излъчения инфразвук в общото шумово натоварване на акустичната среда.

Предвид гореизложеното и направените анализи, не се очаква неблагоприятен ефект, свързан с дискомфорт и нарушена жизнена среда в границите на населените места, причинен от излъчения промишлен шум в целия честотен спектър.

Следва да се поясни и обърне внимание, че това заключение и тази оценка е потвърдена от РИОСВ в процедурата по оценка качество на ДОВОС.

По отношение на емисиите на нискочестотен шум и в частност излъчването на инфразвук от вятърните турбини, отново обръщаме внимание така както е посочено в т. 6.9.1 от ДОВОС, че ветроенергийните съоръжения се възприемат, като неподвижни промишлени източници на шум, излъчващи в основната си част механичен и аеродинамичен шум. Този шум може да бъде модулиран в **средночестотния диапазон** на спектъра, с честоти от 500 до 1000 Hz.

По същество инфразвукът представлява нискочестотен шум, разпределен в спектъра до 16 Hz – 20 Hz.

При съвременните ветрогенератори, благодарение на подобренията в механичния дизайн на турбините, излъчвания шум е предимно аеродинамичен.

Аеродинамичният шум е представен във всички честоти на спектъра, от нискочестотен шум, средночестотен и високочестотен шум, и представлява основния, доминиращ източник на шум от вятърните турбини.

С развитие на технологията във ВЕИ сектора, характерният нискочестотен шум вкл. инфразвук, като част от излъчвания аеродинамичен шум от вятърните турбини е **конструктивно елиминиран и/или съществено редуцирани** при ветроенергийните съоръжения от ново поколение, поради което съвременните турбини **не се разглеждат, като източници на шум в нискочестотния спектър.**

Развитието на технологиите във ВЕИ сектора, както и нивото на научно познание в тази област, доведе до разработването и внедряването на технологичния стандарт IEC 61400 EN при производството на ветроенергийни съоръжения.

Този стандарт е въведен от началото на 2000 г. от Международната електротехническа комисия (IEC), като всяко ветроенергийно съоръжение следва да отговаря на техническите изисквания, заложи в него.

По същество стандартът залага технологични изисквания и критерии за концепцията на турбините, т.е, типа турбина а именно турбини от ново поколение, произведени по т.нар. “Upwind” технология, конструктивни изисквания, изисквания за вида и качеството на използваните материали, както и изисквания за излъчваните емисии на шум.

Ето защо, след 2000 г. всички ветроенергийни съоръжения се произвеждат по т.нар. “Upwind” технология, при която освен значително по-висока ефективност на турбината

се постига и значително редуциране на нивата на излъчения шум и то основно в неговия нискочестотен спектър, свързан с т.нар. инфразвук.

Така например за разлика от старата технология, тип "Downwind" турбина, при новата "Upwind" технология, каквато е предвидена и с инвестиционното предложение (ИП), се постига съществено редуциране на емисиите на шум, чрез подобрене в дизайна и конструкцията на турбината, както и с изискванията за звукоизолация, с което на практика се елиминира механичния шум от движещите се части и съществено се редуцира нискочестотния шум до изключително ниски нива, при които съвременните ветроенергийни съоръжения ("Upwind") не се разглеждат, като източници на подобен тип шум.

Посочените заключения са направени в редица научни публикации и най-вече в професионални източници и издания в областта на акустиката. В тази насока е и направено заключение от водещия британски и световен експерт по нискочестотен шум *PhD, G. Leventhall*, публикувано в професионалното издание *Acoustics Bulletin 2010*, с което мотивирано се потвърждава, че при спазване на нормативно установените хигиенни отстояния на вятърните турбини до населени места и жилищни райони, излъчените нива на инфразвук от ветроенергийните съоръжения са значително под нивото на човешкото възприятие.

Тези изводи се потвърждават и от проведеното проучване от *UK Department of Trade and Industry (DTI, Hayes McKenzie, 2006)*. Според това проучване и публикуваните резултати, инфразвукът от съвременните вятърни турбини е с нива по-ниски от тези, които се генерират при ветрове със средна скорост (около и над 3.0 m/s), преминаващи през сгради и други конструкции в жилищна среда.

Този факт се дължи именно на наложените подобрения в конструкцията на ветрогенераторите по т.нар. "Upwind" технология и в частност на въведената система за фронтална атака на въздушния поток, внедрената система за контрол и позициониране на водещия ръб на витлата спрямо преобладаващата посока на вятъра, както и увеличеното разстояние и позициониране на витлото в неговата най-ниска точка, спрямо носещата кула на съоръжението.

По отношение на вибрациите, така както е посочено и в т. 6.9.2 от ДОВОС, вятърните турбини, като технически съоръжения подложени на външни физични въздействия и по специално ветрово натоварване, са източници на вибрации, породени от инерционни и аеродинамични сили.

Тези вибрации са с ниски честоти, около честотата на работа на турбината и се предават чрез кулата и основата в земната повърхност.

Необходимо е да се подчертае, че възникналите вибрации, достигащи земната повърхност са с изключително нисък интензитет, поради т.нар. "гасене" или затихване в бетоновия фундамент на съоръжението (вятърна турбина), като на разстояние от 50 до максимум 100 m от турбината, интензитетът и силата им намалява под прага на възприемане от човешкия организъм.

От друга страна, вибрациите генерирани от ветроенергийно съоръжение, почти винаги са съпроводени от инженерни пропуски при монтажа или инсталирането на вятърната турбина (некачествен монтаж), и не се разглеждат като обичайни или характерни за ветроенергийната система.

Светлинните или т.нар. оптични ефекти от ветроенергийните съоръжения се свеждат най-вече до проявата на отблясъци, както и до възникването на засенчване, свързано с т.нар. трептяща сянка.

По отношение на потенциала за възникване на вредни оптични ефекти следва да се подчертае, така както е посочено и в т. 6.11.2.2 от ДОВОС, че предвидените за изграждане вятърни турбини са от ново поколение, съобразени с изискванията на приложимите стандарти за проектиране и експлоатация в областта на вятърната енергетика. Проектирани са в съответствие с международния стандарта EN IEC 61400, според който се залагат изисквания за ограничаване и предотвратяване на неблагоприятните светлинни ефекти, вкл. отблясъци. За целта ветрогенераторите, вкл. кула и витлата се проектират и произвеждат с фабрично нанесено антирефлексно покритие в неутрален, матов цвят, който поглъща светлината, без да я отразява.

В тази връзка, при експлоатацията на предвидения за реализация ВЕП Изгрев, не се очакват неблагоприятни оптични явления и ефекти, причинени от отражения и отблясъци, без потенциал за вредно въздействие върху човешкото здраве.

От друга страна, изчислените прогнозни стойности на периодично засенчване в следствие на планираните ветроенергийни съоръжения показват, че вредни ефекти от специфични светлинни въздействия върху чувствителни рецептори и зони с постоянно обитаване на хора не се наблюдават, като на практика не се очакват случай на засенчване.

Движението на пропелера на съвременните ("Upwind") турбини е конструктивно ограничено до по-ниска честота в диапазона 1 – 1.75 Hz, поради което честотата на трептящата сянка е от 3.0 до 4.5 Hz, без потенциал за проява на ефект на фото чувствителна стимулация.

Ефекти върху почвите и почвеното плодородие

Като всеки инфраструктурен проект, така и настоящият проект за изграждане и експлоатация на ветроенергийни съоръжения (ВЕП - Изгрев) е свързан с фундиране в земната основа.

Почвите в района на ветроенергийния парк, ще бъдат използвани единствено в качеството им земна основа за фундиране и изграждане на строителните конструкции и техническата инфраструктура, и то в техния под хумусен хоризонт.

За опазване на почвения потенциал, в т.ч. хумусния слой, при планиране на строителните дейности са съобразени всички мерки, предвидени в раздел II от *Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт*, в т.ч. селективно отнемане и съхраняване хумусния слой, който в последствие ще бъде използван за рекултивация и пълно възстановяване на територията, след приключване на експлоатационни период на ветроенергийния парк.

Тези изисквания, вкл. разработването и съгласуването на проект за рекултивация са включени, като задължителни условия в разработения План с мерки по т. 9 от ДОВОС, който е задължителен за изпълнение и подлежи на контрол от компетентните органи във всеки един етап от реализацията на проекта, а именно в етапите на проектиране, изграждане и експлоатация.

В тази връзка, основното въздействие върху почвите се очаква да се реализира през периода на строителство и изграждане на ветроенергийните съоръжения и съпътстваща инфраструктура, като през този период се очаква да настъпят ограничени по обхват

почвено-деградационни процеси, свързани с нарушение в структурата на почвата и почвения профил или т.нар. запечатване на почвите, както и промяна във физико-механичните свойства на почвата, а именно почвено уплътняване.

В конкретният случай, почвеното запечатване на територията на ВЕП се ограничава до дейностите и операциите по изграждане на стоманобетоновите фундаменти на ветрогенераторите.

За разполагане на фундаменти и обслужващите (монтажни) площадки се предвижда средно до 4.56 дка за всеки ветрогенератор, а за изграждане на повишаващата подстанция до 10 дка., или общо за всички съоръжения до 115 дка. застроена площ, или прикл. 4.6 % от общата територия на имотите включени в проекта, като останалата част от тях (над 95%), ще запазят досегашното си предназначение – „нива“. За сравнение, площта, която се очаква да бъде заета от фундаменти на ветроенергийните съоръжения е общо до 20 дка или приблизително 0.8 % от общата територия на имотите включени в проекта.

Отново обръщаме внимание, че предвиденият за изграждане ветроенергиен парк е в съответствие с предвижданията и целите, заложи в ОУП на община Добричка, като всички поземлени имоти, предмет на проекта са включени и отразени в устройствени зони ПСД - за електроенергийно производство по действащия Общ устройствен план (ОУП) на община Добричка, т.е. процедурите имоти са определени като допустими именно за реализация на подобен тип проекти, съгласно устройственото планиране и зонирание на територията на община Добричка, съгласно предвижданията и допусканията по действащия ОУП на общината, като Възложителя е задължен да се съобрази изцяло с устройственото планиране на територията.

Новото застроително решение е съобразено с действащите норми и стандарти за плътност на застрояване и коефициент на озеленяване и отчита градоустройствените показатели определени с проектите на процедурите ПУП-ПЗ.

За защита на хумусния слой или т.нар. почвено плодородие се предвижда той да бъде селективно отнет преди започване на строителните дейности и съхранен на място или насочен към съответното общинско хумусно депо за съхранение в съответствие с общинския план или на друго подходящо място по разпореждане на общината.

Така на практика, предвидените с проекта фундаменти и комуникации ще бъде реализиран изцяло в подхумусния хоризонт или т.нар. „мъртвица“, като по този начин няма да бъде засегнат и/или увреден хумусно-акумулативния хоризонт, който всъщност определя почвеното плодородие, качеството на почвите или т.нар. бонитетна категория на земята.

Проявата на неблагоприятни почвени процеси на вторично уплътняване и запечатване на почвите, в следствие на строителни дейности и изграждане на инфраструктура се определят, като незначителни, главно поради ограничените по количество и обем строително-монтажни дейности, както и от липсата на необходимост от усвояване на нова територия, извън отредената такава за нуждите на инвестиционния проект, в т.ч. монтажни площадки и пътни връзки.

От изложеното до тук, така както е посочено и в т. 6.4. от ДОВОС, обективно налага извода, че значими промени в структурата и функционалното състояние на почвите от реализацията на проекта за изграждане и експлоатация на 23 вятърни турбини и съпътстваща инфраструктура, не се очаква да настъпят.

От друга страна, експлоатацията на ветроенергийни съоръжения (вятърни турбини) не е свързана с въздействие върху почвите, вкл. проява на неблагоприятни почвени процеси.

Значителната височина на ветроенергийните съоръжения от 170 м над земната повърхност, на практика изключват всякакъв вид въздействие, причинено от работата на ветрогенераторите, в т.ч. потенциално завихряне на локални въздушни маси, водещи до почвена дефлация и/или изнасяне на органично вещество.

Това заключение и тази оценка е потвърдена от РИОСВ в процедурата по оценка качество на ДОВОС.

Ефекти върху дивите животни

За оценка на ефекта върху дивата фауна от реализацията на инвестиционното предложение (ИП) е извършено подробно проучване и анализ, както във фазата на строителство, така и при неговата експлоатация, резултатите от което са отразени подробно в т. 6.6. от ДОВОС.

В резултат от проучването е установено, че през периода на строителство, въздействията върху животинския свят се очакват да бъдат основно косвени, свързани с увеличеното антропогенно присъствие – визуални и шумови въздействия при строително-монтажните работи.

Предвидената за използване специализирана строителна техника и механизация не предполага отделяне на замърсители в околната среда в количества, в които те да могат да окажат биологично въздействие върху фауната. Основните видове въздействия върху животинския свят в района се очаква да бъдат свързани с безпокойство на индивиди, като последствията от него са временно и краткотрайно отбягване на площадката.

Агроекологичните комплекси, част от които е и територията на планирания ветроенергиен парк не представляват местообитания, предмет на защита по Приложение 1 на *Закона за биологичното разнообразие*.

Този тип изкуствени агроекосистеми поддържа ниско биологично разнообразие, както по отношение на сухоземната фауна, така и на летящата бозайна фауна. От извършените теренни наблюдения, видовото богатство и числеността на прилепите на тази територия са с ниски стойности и евентуалните значителни негативни въздействия върху тях не се очаква.

За предотвратяване на неблагоприятна намеса в естествената среда на видове в обработваеми земеделски земи и лесозащитни пояси, местоположението на ветрогенераторите е съобразено с максималната височина на дървостоя до която може да достигне най-високия дървесен вид от полезащитния пояс, а именно до 30 m.

В конкретния случай, работният ход на витлата на планираните за изграждане ветрогенератори преминават на повече от 50 m над възможно най-високия участък на полезащитния пояс, което от своя страна осигурява нужното отстояние за ефективна работа, без въздействие и/или намеса в естествената среда на обитание на животински видове, вкл. прилепи.

Допълнително в съответствие с указанията и изискванията на РИОСВ по процедурата по ОВОС е извършена специализирана Оценка за съвместимостта на инвестиционното предложение с предмета и целите на защитените зони от НЕМ Натура 2000.

Изследвани са екологичните и биологични ефекти върху биологичното разнообразие от реализацията на ИП, като оценката е извършена по консервационно значими видове, предмет на опазване и защита.

Оценката и анализът на въздействието върху тези видове е извършена както по отношение на териториалния обхват на инвестиционното предложение, така и спрямо най-близко разположените защитени зони.

Резултатите от тази оценка потвърждават съответствието на ИП и неговата съвместимост, спрямо предмета и целите на защитените зони и не води до нарушаване в структурата и техните функции, в т.ч. фрагментация, обезпокояване на видове, нарушаване на видовия състав, химични, хидроложки и геоложки промени в защитените зони.

Допълнително, за установяване на въздействието на конкретното инвестиционно предложение върху прелета и миграцията на птиците в района е извършено математическо моделиране на вероятностния риск от сблъсък с ветроенергийните съоръжения, в съответствие със съвременните научни методи и методики за оценка.

Следва да се подчертае, че сблъсъкът на птици с ветроенергийни съоръжения не е обичайно събитие, а литературата го определя по-скоро като рядко (Still и др. 1996; Langston & Pullan 2003; Drewitt & Langston 2006.).

За цялостна оценка на риска от сблъсък е приложен прогнозния модел Collision Risk Model (RCM). Моделът отчита потенциалния брой сблъсъци на птици, за които е статистически вероятно да се случат при преминаването им през ветроенергийни съоръжения.

Посоченият модел е използван за целите на настоящата оценка, като въз основа на заложените в него математически алгоритми е определен и потенциалният риск от сблъсък на птици с елементите на оценявания ветроенергиен парк (ВЕП Изгрев).

В изчисленията са отчетени мониторинговите проучвания за числеността на птиците в района, извършени в съответствие с указанията на компетентния орган.

Въз основа на получените с модела Risk Collision Model (RCM) резултати и стойности на очаквания вероятностен риск от сблъсък на птици с ветроенергийните съоръжения от проекта (ВЕП “Изгрев”), е потвърдено обоснованото заключение за липса на предпоставка за възникване на потенциално значимо въздействие върху популациите на видовете, в т.ч. загуба и очаквана смъртност на консервационно значими видове, както на местно/регионално ниво, така и на ниво – биогеографски район.

Прогнозираната годишна смъртност при сблъсък (RCM), отнесена към критичната численост на популацията (PBR) също не дава основание да се счита, че потенциалната загуба (смъртност) на индивиди от реализацията на проекта ще наруши или ще окаже въздействие върху способност на съответната популация на видове да достигне или поддържа своята оптимална устойчивост/численост.

При анализ на получените данни, прогнозирания брой на вероятните колизии е значително по-нисък от потенциала на биологично отнемане (PBR), т.е. от потенциала на популацията да поддържа оптимална устойчивост на числовия запас.

Разгледана на база съотношение брой сблъсъци отнесени към единица ветрогенератор (C_{avoid}/WTG), очакваната смъртност е в диапазона 0.006 – 0.44 птици ВГ/год., с което се потвърждава липсата на статистически значим вреден ефект на риск от сблъсък.

Прогнозата съответства и се доближава до данните от полеви проучвания на

смъртността в съществуващи ветроенергийни паркове. В тези проучвания е установена смъртност между 0.02 и 0.3 птици на турбина за 1 година (данни от доклада Schindler, 2020г.).

Тази теоретично очаквана смъртност е нищожна в сравнение с доказаната риска от смъртност от електропроводи, сгради, пътища и др. съоръжения, създаващи антропогенни заплахи за птиците.

Ефекти върху пчелните семейства

По отношение на ефектите върху пчелите и пчелните семейства от ветроенергийни съоръжения, приложимите професионални ръководства в областта на ОВОС на национално и европейско ниво, както и ръководствата, прилагани в други страни извън ЕС, като САЩ и Австралия, т.е. в страни, в които се развива мащабна ветроенергетика, не разглеждат и не акцентират върху подобен тип ефекти.

Въпреки това и с цел максимална обективност и изясняване на потенциалните ефекти върху пчелите, е възложено проучването на този въпрос от ръководителя на екипа от биолози, участвали в разработката на ДОВОС, които са проучили и анализирали наличните към момента научни публикации и научната литература в тази област.

Като релевантни с необходимото научно качество на информацията са открити едва две публикации по тази тема, публикувани в *Entomologia Generalis*, Vol. 43, 2023; и *Environmental Science and Pollution Research*, 2018.

Всички получени резултати в тези изследвания показват липса на ефект от вятърните генератори върху пчелите и пчелните семейства, включително липса на пряка зависимост и корелация между вятърните турбини, вкл. техния брой и ефектите върху пчелите.

По Позиция на БДЗП, представена от лице за контакти Ирина Матева, Приложение към писмо с възражение на жители на с. Славеево с вх. № ВхК № 4452/21.08.2024 г. и вх. № ВхК № 4452/1/27.08.2024 г.

В посочената позиция се съдържа изцяло декларативно изявление по въпроси свързани с прилаганата национална политика в областта на възобновяемите енергийни източници, както и позиция за инициране на законови промени, по които Възложителят не е страна и не може да вземе отношение по обективни причини.

Въпреки това, отчитайки липсата на конкретика в изложената декларация по отношение на представения ДОВОС за ИП “Изграждане на ветроенергиен парк Изгрев и съпътстваща техническа инфраструктура”, предмет на процедурата по обществено обсъждане, както и някои аспекти от изразената позиция, сме се постарали да дадем отговор до колкото е възможно, и до колкото тази декларативна позиция на БДЗП е пряко и конкретно насочена към разглежданото инвестиционно предложение (ИП).

По позиция № 1, свързана с въвеждане на политики за насърчаване на ВЕИ при внимателно и задълбочено планиране на развитието на различни типове ВЕИ мощности на територията на страната, така че да не се влиза в противоречие с приоритетите за опазване на биологичното разнообразие.

В отговор на изразената позиция, така както е посочено и в ДОВОС, реализацията на настоящото ИП е продиктувана от инвестиционния интерес на възложителя в областта на възобновяемите енергийни източници и в изпълнение на целите и мерките заложиени в *Националната стратегия за устойчиво енергийно развитие на Р.България с*

хоризонт до 2050 г. , свързани с постигането на 37 % нетен дял на произведената от ВЕИ енергия в общия енергиен микс на страната.

Тези цели се постигат именно с реализацията и развитието на подобен тип проекти, с които всъщност се предвижда да бъдат изпълнени тези ангажменти на национално ниво.

В тази връзка, инвестиционното предложение не се разглежда само като локална инвестиционна инициатива, а като част от по-широк обхват от мерки, чрез които нашата държава предвижда постигането на заложените цели по тази национална стратегия, както и поетите ангажменти към ЕК.

От друга страна в етапа на предпроектни проучвания и развитието на концепцията на проекта, възложителя се е съобразил изцяло с действащата нормативна уредба, като при разработване на проекта за изграждане на ВЕП Изгрев в неговата идейна фаза са заложили и отчетени принципите на доброто планиране, по отношение на орнитофауната и в частност основополагащия принцип на предпазливостта.

В тази връзка, проекта за изграждане на ВЕП Изгрев е предвиден в територия с ниска чувствителност по отношение на орнитофауната във връзка с нейния потенциал за изграждане на ветроенергийни съоръжения, както и в район с ниска пригодност на хранителните местообитания за повечето видове птици, вкл. червеногушата гъска.

Всички елементи на ветроенергийната инфраструктура са планирани да бъдат реализирани и разположени върху част от обработваеми земеделски земи, формиращи агроекологичните комплекси в района. В тази насока са и препоръките, публикувани в *Наръчник за добро планиране на развитието в районите на зимуване на червеногушата гъска - БДЗП-София. Книга 29.*

Оценката и анализ на чувствителността на територията във връзка с нейния потенциал за изграждане на ветроенергийни съоръжения, е извършена по метода и с прилагане на инструмента на *BirdLife International (Bird Sensitivity Mapping Tool)*. Въз основа на извършения анализ на чувствителността, територията на ВЕП Изгрев се определя, като ниско чувствителна (оценка от 0 до 0.015), което подкрепя събраните данни от проведените едногодишни теренни проучвания в района.

По позиция № 2, свързана с изграждането и одобряването на ВЕИ проекти, планове и стратегии при стриктно спазване на процедурите по ОВОС/ЕО/ОС

Докладът за оценка на въздействието върху околната среда (ДОВОС) е разработен в обхват и съдържание съгласно чл. 96, ал. 1 от ЗООС, чл. 12 от *Наредбата за ОВОС*, както и в съответствие с указанията и препоръките от проведените консултации по чл. 95, ал. 3 от ЗООС.

Инвестиционното предложение за изграждане на ВЕП Изгрев е разгледано и заявено при пълно съответствие и спазване на законовите разпоредби съгласно *Закона за опазване на околната среда*, като на най-ранен етап възложителя е уведолил компетентния орган по околната среда, по реда и изискванията на *Наредбата за ОВОС*.

При разработването на ДОВОС са взети предвид указанията на компетентния орган по околна среда, както и останалите получени становища от други специализирани ведомства в хода на процедурата по чл. 95, ал. 3 от ЗООС.

За отчитане на обществения интерес при изготвяне на заданието и респективно доклада за оценка на въздействието върху околната среда (ДОВОС) са проведени консултации

със засегнатата общественост и специализираните ведомства по реда на чл. 9, ал. 5 от *Наредбата за ОВОС*.

Всички постъпили в хода на консултациите по чл. 95, ал. 3 препоръки и предложения са съобразени и отчетени в ДОВОС.

Докладът за ОВОС е подложен на оценка от РИОСВ-Варна, РЗИ-Добрич и Басейнова дирекция и след получена положителна оценка качество, е оповестен за обществен достъп. След осигурения едномесечен обществен достъп е проведено обществено обсъждане на резултатите от ДОВОС.

В тази връзка и предвид гореизложеното, предприетите действия за публично оповестяване, обществен достъп и обсъждания с обществеността на проекта във всеки един етап от екологичната процедура, е основание за правилно прилагане в цялост и в пълнота на нормативно установения ред за провеждане на процедурата по ОВОС към настоящия етап.

По всички останали позиции в писмото на БДЗП, Възложителят няма отношение и не може да изрази мнение или становище.

По Декларация на Сдружение „Пчела Балчик - 2019”, Приложение към писмо с възражение на жители на с. Славеево с вх. № ВхК № 4452/21.08.2024 г. и вх. № ВхК № 4452/1/27.08.2024 г.

Въпреки, че изразеното становище от сдружение „Пчела Балчик 2019“ се отнася за инвестиционни проекти в друга територия, вкл. в друго землище и община, както и че същото е адресирано към общински съвет гр. Балчик и кмета на община Балчик, което няма касателство с разглежданото инвестиционно предложение в землището на с. Славеево, с. Пчелино и с. Одърци, община Добричка, и с цел максимална обективност и изясняване на потенциалните ефекти върху пчелите, е възложено проучването на този въпрос от ръководителя на екипа от биолози, участвали в разработката на ДОВОС.

От анализът, извършен от екипа на Проф. д-р Павел Зехтинджиев, Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания към Българската академия на науките (БАН) се обобщава, че в научната литература не са публикувани резултати подкрепящи изказаните в становището на сдружение „Пчела Балчик 2019“ твърдения за отрицателни въздействия на ВЕП посредством електромагнитни полета, промени в климата, шум и вибрации от работещи по света ветрогенератори.

От друга страна, в това становище на сдружение „Пчела Балчик 2019“ е изразено предположение за негативно въздействие на ветроенергийните съоръжения в друг съседен на конкретното инвестиционно предложение (ВЕП Изгрев) район/община, но не са представени конкретни данни за тези въздействия.

Направеният от екипа на Проф. д-р Павел Зехтинджиев анализ на действителните данни за броя пчелни семейства и развитието на този отрасъл в област Добрич и област Варна показва, че броя пчелни семейства в тези области е най-голям в сравнение с останалата част на страната. В Североизточна България се намират най-голяма част от вече изградените през периода 2009 – 2012 години ветрогенератори (Според официалните данни на Българска Агенция по Безопасност на Храните (БАБХ).

В област Добрич и област Варна са инсталирани и произвеждат чиста електроенергия най-голям брой ветрогенератори в сравнение с цялата територия на България. Действащите ветрогенератори произвеждат зелена електроенергия в региона на СИ България от 2010 година до днес. В същия период по данни от 2023 година пчелните

семейства не само не са намалели но са и най-много в сравнение с останалата част на България.

Само в района на село Българево и землищата на съседните села Свети Никола, Камен Бряг и Тюленово има регистрирани над 400 кошера.

В същата територия оперират успешно произвеждайки чиста електроенергия вече 15 години над 200 ветрогенератора с различна мощност, височина и съответно технически параметри.

При този натрупан вече многогодишен опит в района на Добруджа, не са регистрирани случаи на загуба на пчелни семейства в резултат от посочените в становището на сдружение „Пчела Балчик 2019“ фактори на въздействие.

Въпреки това за пълно и обективно изясняване на потенциалните отрицателни въздействия е направен и анализ на научната литература и наличните към момента научни публикации в тази област.

Като релевантни с необходимото научно качество на информацията са открити едва две публикации по тази тема, публикувани в *Entomologia Generalis, Vol. 43, 2023*; и *Environmental Science and Pollution Research, 2018*.

Всички получени резултати в тези изследвания показват липса на ефект от вятърните генератори върху пчелите и пчелните семейства, включително липса на пряка зависимост и корелация между вятърните турбини, вкл. техния брой и ефектите върху пчелите.

По Позиция на НЛРС-СЛРБ “Съюз на ловците и риболовците в България”, Приложение към писмо с възражение на жители на с. Славеево с вх. № ВхК № 4452/21.08.2024 г. и вх. № ВхК № 4452/1/27.08.2024 г.

В посочената позиция се съдържа изцяло декларативно изявление по въпроси свързани със законодателна инициатива, както и изразена позиция за прекратяване на незаконно строителство на ветроенергийни и фотоволтаични проекти и др. дейности.

Следва да се посочи, че Възложителя в качеството си на заявител на конкретна инвестиционна инициатива/инвестиционно предложение за изграждане на ветроенергиен парк, не е страна и не може да вземе отношение по посочените от НЛРС-СЛРБ въпроси, по обективни причини.

По Писмо на Национална Асоциация на Зърнопроизводителите, Приложение към писмо с възражение на жители на с. Славеево с вх. № ВхК № 4452/21.08.2024 г. и вх. № ВхК № 4452/1/27.08.2024 г.

И тук, както в предходните писма и позиции се съдържа изцяло декларативно изявление по въпроси свързани със създаване на национална дългосрочна стратегия за развитие, вкл. създаване на междуведомствени работни групи от различни министерства, имащи интерес в сферата на опазване на природните богатства, като същевременно се обявяват твърдо против използването на земеделска земя за възобновяеми енергийни източници (ВЕИ).

Отново подчертаваме, че Възложителя в качеството си на заявител на конкретна инвестиционна инициатива/инвестиционно предложение за изграждане на ветроенергиен парк в землищата на с. Славеево, с. Пчелино и с. Одръци, общ. Добричка, не е страна и не може да вземе отношение по посочените от Националната Асоциация на Зърнопроизводителите въпроси, по обективни причини.

По Писмо на Фондация “Вигория”, Приложение към писмо с възражение на жители на с. Славеево с вх. № ВхК № 4452/21.08.2024 г. и вх. № ВхК № 4452/1/27.08.2024 г.

В посоченото писмо е изразено мнение с конкретно искане за предприемане на действия за защита на обществения интерес за опазване на човешкото здраве и околната среда, като се наложи пълна забрана за разполагане на ветрогенератори върху плодородната земя или в близост (под 30 km) от населени места.

Отново обръщаме внимание, че възложителя се явява единствено и само заявител на конкретна инвестиционна инициатива/инвестиционно предложение за изграждане на ветроенергиен парк в землищата на с. Славеево, с. Пчелино и с. Одърци, общ. Добричка, и не може да вземе отношение по посочените декларативни искания.

Необходимо е да се подчертае, че съгласно действащата нормативна уредба, като специфични хигиенни отстояния за здравна защита на селищната среда, произтичащи от обекти и инфраструктура на ветроенергийни съоръжения, се прилагат критериите и изискванията на *Наредба № 14 на МРРБ и МЕЕР за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия (ДВ, бр. 53 от 2005 г.)*.

Съгласно чл. 141, ал. 1 от *Наредба № 14*, ветроенергийните съоръжения трябва да се разполагат на разстояние не по-малко от 500 м. от територията на най-близкото населено място.

В тази връзка, възложителят се е съобразил изцяло с действащите нормативни изисквания, като е осигурил необходимите отстояния до обектите подлежащи на здравна защита.

За сравнение, разстоянията от регулациите на населените места до най-близо планираните до тях вятърни турбини са, както следва:

- с. Славеево – на 679 м, като всички останали ветроенергийни съоръжения са разположени на отстояние над 1200 м. а някои дори достигат до 3.0 и 4.0 км от населеното място;
- с. Пчелино – на 636. м, а останалите 2 ветрогенератора в землището на населеното място на повече от 1100 м;
- с. Одърци (2 бр.) – на 1528 м.

В конкретния случай, отстоянието за всички 23 ветрогенератори е спазено, като изискванията на чл. 141, ал. 1 от *Наредба № 14* са изпълнени в пълен обем и с осигурен допълнителен резерв.

По Писмо на Ловна дружина “Славей” с вх. № ВхК № 4458/27.08.2024 г.

В декларацията на ловната дружина се твърди за загуба на ловни видове и намаляване на дивеча в територии с работещи ветроенергийни паркове от неназовани източници (други ловни дружини), като не са посочени конкретни територии с ветрогенератори, който са били изследвани за да се стигне до тези заключения.

За анализ на реалните промени в числеността на видовете птици, използвани от ловците за убиване чрез застрелване са анализирани данните от ловните дружини, събирани след всеки лов. Тези данни са регистрирани с протоколи от самите ловци, след като са застреляли този брой птици от конкретните видове в края на всеки ловен излет. Протоколите са задължителни и отразяват ползването на ловните видове за отстрел.

Тези данни най-точно отразяват реалните числености на дивеча, който ловците са унищожили чрез застрелване в собствените си землища. Тази точна информация се събира от *Изпълнителна Агенция по Горите (ИАГ)* чрез своите регионални структури.

За целта е направен анализ на ползването на дивеча в територията на селата Българево, Свети Никола, Раковски, Поручик Чунчево, Горун, Камен Бряг и Тюленово. Тези села са избрани поради факта че от 2010 г. в землищата им има изградени работещи ветрогенератори. Данните са предоставени с писмо ИАГ-17572 / 28.07.2023 г. по *Закона за достъп до обществена информация*.

Предоставените официални данни, показват възходящ тренд на отстреляните основни видове дивеч от ловците през годините, след изграждане на ветроенергийните паркове в съответната територия, вкл. увеличение на отстреляните яребици, пъдпъдъци, бекаси, зеленоглави патици, гургулици и гривяци.

От този анализ и използваната в него официално предоставена информация от ИАГ е очевидно, че изграждането на ветроенергийни съоръжения не може да се свърже с намаляване на броя на отстреляните от ловците ловни видове птици в Добруджа, поради което липсва пряка причинно-следствена връзка между числеността на видовете дивеч и ветроенергийните съоръжения.

*****

В заключение и предвид гореизложеното, изцяло подкрепяме направените заключения в доклада за оценка на въздействието върху околната среда, в т.ч. допустимостта на инвестиционното предложение и неговата реализация, без това да доведе до значителни остатъчни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве.

Липсват и не са налице основания и мотиви по чл. 17, ал. 7 от *Наредбата за ОВОС*, вкл. постъпили и предложени други възможни начини за осъществяване на инвестиционното предложение въз основа на експертна оценка, която се различава от представената в доклада за ОВОС, поради което не се налага допълване на доклада за ОВОС.

Инвестиционното предложение може да се реализира при спазване на изискванията на екологичното законодателство, националните и европейски норми и стандарти в областта на проектирането, експлоатацията и защитата на околната среда, и при изпълнение на препоръчаните в ДОВОС мерки за смекчаване на въздействията и защита на околната среда, и човешкото здраве.

чл. 5, т. 1, б. "в"

от Регламент

Възложител: (ЕС) 2016/679

Геодор Бяков

(упълномощен представител с пълномощна
№120/10.01.2024)

Дата: 05.09.2024 г.

Гр. Варна